

MATERIAŁY EDUKACYJNE DLA SZKÓŁ

SCENARIUSZ **11** EDYCJA 2025/2026

SCENARIUSZ POWSTAŁ WE
WSPÓŁPRACY Z FIRMĄ

MISJA TEKSTYLIA NA TROPIE DŁUGIEGO ŻYCIA UBRAŃ

WWW.PRZYJACIELENATURE.PL

ORGANIZATOR
PROGRAMU

PARTNERZY

REKOPOL

CFF CZĘPczyński
FAMILY
FOUNDATION

PARTNER
MERYTORYCZNY

GRID
WARSZAWA

In partnership with
UN Environment
Programme

SZKOŁY

Scenariusz nr 11

MISJA TEKSTYLIA. NA TROPIE DŁUGIEGO ŻYCIA UBRAŃ.

Scenariusz powstał we współpracy z firmą Ubrania Do Oddania.

PODCZAS REALIZACJI MISJI DZIECI NAUCZĄ SIĘ:

- rozpoznawać, z jakich materiałów wykonane są ubrania,
- poznawać etapy powstawania ubrań,
- co możemy zrobić, aby wydłużyć życie ubrań,
- gdzie oddawać zniszczone i niepotrzebne ubrania.

GRUPA WIEKOWA:

Uczniowie klas I – III

PODSTAWA PROGRAMOWA:

I 1.1, I 1.2, I 2.1, I 2.3, I 3.1, I 3.2, I 4.1, I 6.2, II 6.1, II 6.8, III 1.10, IV 1.7, IV 1.8, V 2.1, V 2.3, VI 2.2A, VI 2.2B, IX 3.1, XIV 1.5

CELE OGÓLNE:

- Uczeń wyjaśnia, czym są tekstylia.
- Uczeń wymienia materiały, z których składają się ubrania oraz klasyfikuje je ze względu na pochodzenie naturalne lub syntetyczne.
- Uczeń wymienia etapy produkcji i dystrybucji ubrań oraz wyjaśnia różnicę między modelem linearnym a cyrkularnym w produkcji odzieży.
- Uczeń dba o swoje ubrania, potrafi je odpowiednio złożyć oraz wymienia sposoby ich naprawy.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- Uczeń wyszukuje w słowniku języka polskiego wyrazu: „tekstylia”.
- Uczeń wyjaśnia, czym są tekstylia.
- Uczeń ma świadomość, że na świecie występuje nadprodukcja ubrań, a odzież wyrzucana do pojemników na odpady zmieszane nie jest ponownie wykorzystywana i zanieczyszcza środowisko.
- Uczeń przeprowadza obserwację materiału z użyciem lupy i opisuje wnioski.
- Uczeń rysuje to, co zaobserwował przez lupę.
- Uczeń odczytuje informacje na metce.
- Uczeń wyjaśnia, z czego powstaje materiał.
- Uczeń wymienia rodzaje materiałów oraz wskazuje, które materiały są pochodzenia naturalnego, a które sztucznego.

SZKOŁY

Scenariusz nr 11

MISJA TEKSTYLIA. NA TROPIE DŁUGIEGO ŻYCIA UBRAŃ.

- Uczeń wymienia kolejne etapy produkcji i dystrybucji odzieży.
- Uczeń wyjaśnia różnicę między linearnym a cyrkularnym modelem produkcji.
- Uczeń samodzielnie lub z pomocą Nauczyciela czyta ciekawostki na temat przemysłu tekstylnego.
- Uczeń wymienia kilka ciekawostek dotyczących przemysłu tekstylnego i jego wpływu na środowisko.
- Uczeń wymyśla, co można zrobić, aby ograniczyć zużycie i wyrzucanie tekstyliów.
- Uczeń wie, że zużyte/zniszczone ubranie można wykorzystać ponownie.
- Uczeń samodzielnie wykonuje torbę ze starego podkoszulka.
- Uczeń przy użyciu wagi łazienkowej waży ubrania i odczytuje wynik.
- Uczeń wie, że wykorzystując ponownie zużyte/zniszczone ubranie, chroni środowisko przed wzrostem odpadów.
- Uczeń wymienia poszczególne litery alfabetu.

METODY PRACY:

oglądowe (plansza dydaktyczna), pogadanka, pokaz, zajęcia praktyczne, burza mózgów, eksperyment.

FORMY PRACY:

indywidualna, grupowa

CZAS REALIZACJI CAŁOŚCI SCENARIUSZA:

ok. 3,5 godziny. Prosimy o dostosowanie ilości aktywności do własnych potrzeb. Aktywności należy realizować w podanej kolejności, ponieważ tworzą one spójny ciąg treści. Najlepiej, aby odbyły się w tym samym dniu, gdyż efekty pracy dzieci w kolejnych częściach scenariusza są ze sobą powiązane i wzajemnie się uzupełniają.

POTRZEBNE MATERIAŁY:

1. Folder edukacyjny dla Nauczyciela,
2. Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 1 – Wezwanie do misji,
3. Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 2 – Od produkcji do użytku,
4. Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 3 – Ciekawostki,
5. Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 4 – Pytania,
6. Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 5 – Składanie koszulki,

SZKOŁY

Scenariusz nr 11

MISJA TEKSTYLIA. NA TROPIE DŁUGIEGO ŻYCIA UBRAŃ.

7. **Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 6** – Torba z koszulki,
8. **Karta Misji** dla uczniów,
9. **Karta „Kubusiowego Przyjaciela Natury”** dla uczniów,
10. **Karta Odznak**,
11. **Dodatkowo:** komputer i rzutnik do wyświetlania pomocy dydaktycznych, słownik języka polskiego, lupa, taca, kilka ścinków różnych materiałów, najlepiej o różnych splotach i grubościach włókien, zniszczone lub niepotrzebne T-shirty (po jednym na parę uczniów) wraz z wewnętrznymi metkami (wszytymi w boczną część ubrania) lub kilka zapasowych wewnętrznych metek na wypadek, gdyby te w ubraniach były odcięte lub nieczytelne, sznurek lub włóczka (ok. 5 m), 12 spinaczy/klamerek do prania lub spinaczy biurowych, 3 kartki papieru, długopisy, porządne nożyczki do cięcia materiału – dla każdego ucznia, linijka – dla każdego ucznia, waga łazienkowa.
12. Jeśli Nauczyciel zdecyduje się na wykonanie **kartonowej pomocy do składania koszulek**: 3 kartony (szczegółowe wymiary zostały podane w treści **pomocy dydaktycznej nr 5**), nożyczki, szeroka taśma klejąca.

PRZED LEKCJĄ:

1. Przeczytaj materiały do lekcji w **Folderze dla Nauczyciela**.
2. Poproś uczniów o przyniesienie niepotrzebnych lub zniszczonych T-shirtów. Uprzedź uczniów, żeby koszulki były zużyte i jednocześnie czyste. Nie muszą to być koszulki dzieci. Na wszelki wypadek przygotuj parę zapasowych sztuk.
3. Przygotuj kilka ścinków różnych materiałów, najlepiej o różnych splotach i grubościach włókien.
4. Przygotuj kilka odciętych wewnętrznych metek, na których będzie widoczna informacja o składzie materiału.
5. Wydrukuj i potnij na części **pomoc dydaktyczną nr 2**: Od produkcji do użytku.
6. Wydrukuj i potnij na części **pomoc dydaktyczną nr 3**: Ciekawostki oraz **4**: Pytania.
7. Przygotuj 3 kartonowe pomoce do składania T-shirtów (według instrukcji z **pomocy dydaktycznej nr 5**).
8. Wydrukuj **Kartę Misji** oraz Kartę „**Kubusiowego Przyjaciela Natury**” dla każdego ucznia.
9. Wydrukuj **Kartę Odznak** w takiej ilości, aby każdy uczeń otrzymał jedną odznakę.
10. Przygotuj wagę łazienkową.

SZKOŁY

Scenariusz nr 11

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. WPROWADZENIE

Potrzebne materiały:

- słownik języka polskiego.

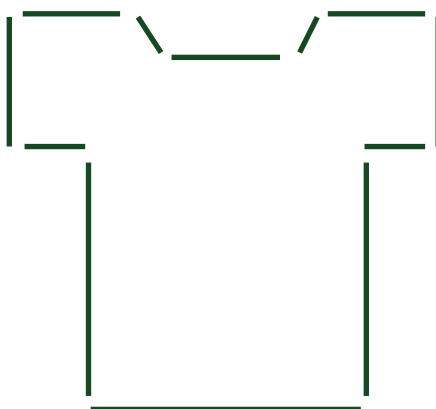
Podstawa programowa: I 2.3, I 6.2

Czas trwania: ok. 10 min

Cele:

- Uczeń wymienia poszczególne litery alfabetu.
- Uczeń wyszukuje w słowniku języka polskiego wyrazu: „tekstyla”.
- Uczeń wyjaśnia, czym są tekstylia.

Nauczyciel wita się z dziećmi i zaprasza je do udziału w kolejnej misji w ramach programu „**Kubusiowi Przyjaciele Natury**”. Zanim rozpoczną zajęcia, uczniowie rozwiązują zagadkę dotyczącą tematu misji. Ich zadaniem jest odgadnąć, jakie litery kryją się w nazwie misji. Najpierw Nauczyciel rysuje na tablicy 9 poziomych kresek, odpowiadających liczbie liter w haśle. Uczniowie zgłaszają się i proponują litery. Jeśli dana litera występuje w nazwie misji, Nauczyciel wpisuje ją w odpowiednim miejscu na tablicy. W przypadku, gdy typowanej litery nie ma w odgadywanym wyrazie, Nauczyciel stawia obok hasła kreskę, zgodnie z poniższym wzorem. W miarę rozwoju zabawy z kresek powstaje rysunek koszulki, która stanowi dodatkową podpowiedź w odgadywaniu hasła.

HASŁO:

Każda kreska to jedna litera hasła.

SZKOŁY

Scenariusz nr 11

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Kiedy uczniowie odgadną nazwę misji: „**tekstylia**”, Nauczyciel pyta ich, *jakie znaczenie ma to słowo?* Słucha odpowiedzi uczniów, a jeśli mają kłopot z wyjaśnieniem, Nauczyciel prosi o odnalezienie i odczytanie przez wybranego ucznia definicji w słowniku języka polskiego. Jeśli uczniowie nie potrafią jeszcze czytać, Nauczyciel od razu przechodzi do podsumowania, mówiąc, że *tekstylia to takie rzeczy, które są zrobione z bardzo różnych materiałów, które powstają z nici. Do tekstyliów zaliczamy np.: ubrania (koszulka, spodnie, sukienka), pościel (poszewki, prześcieradło), zastawy w oknie, obrus na stole, ręczniki. I właśnie tekstyliów, a w szczególności ubrań, będzie dotyczyła dzisiejsza misja, na którą zaprasza nas Kubuś.*

2. WEZWANIE DO MISJI

Potrzebne materiały:

- **pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 1:** Wezwanie do misji,
- komputer i rzutnik do wyświetlania pomocy dydaktycznej.

Podstawa programowa: I 1.1, IV 1.8

Czas trwania: ok. 5 min

Cele:

- Uczeń ma świadomość, że na świecie występuje nadprodukcja ubrań.
- Uczeń ma świadomość, że jeśli odzież wyrzuci się do pojemników na odpady zmieszane, nie zostanie ponownie wykorzystana i będzie zanieczyszczać środowisko.

Nauczyciel prosi uczniów o uwagę, wyświetla i czyta wezwanie do misji, które stanowi treść **pomocy dydaktycznej nr 1**.

3. Z CZEGO SĄ ZROBIONE UBRANIA?

Potrzebne materiały:

- **Karta Misji** – po jednej sztuce dla każdego ucznia (**Karta Misji** zawiera zadania do zrealizowania w różnych częściach scenariusza. W pkt. 3 dzieci wykonują zadanie nr 1 i 2),
- lupa,
- taca,
- kilka ścinków różnych materiałów – najlepiej o różnych splotach i grubościach włókien – w przypadku bardzo licznej klasy zaleca się przygotowanie większej ilości kompletów,
- zniszczone lub niepotrzebne T-shirty wraz z wewnętrznymi metkami lub kilka zapasowych wewnętrznych metek, znajdujących się najczęściej w bocznej części ubrania – po jednej sztuce na parę uczniów.

SZKOŁY

Scenariusz nr 11

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Podstawa programowa: I 1.2, I 2.1, I 3.2, II 6.1, V 2.1

Czas trwania: ok. 45 min

Cele:

- Uczeń przeprowadza obserwację materiału z użyciem lupy i opisuje wnioski.
- Uczeń rysuje to, co zaobserwował przez lupę.
- Uczeń odczytuje informacje na metce.
- Uczeń wyjaśnia, z czego powstaje materiał.
- Uczeń wymienia rodzaje materiałów oraz wskazuje, które materiały są pochodzenia naturalnego, a które sztucznego.

Nauczyciel zadaje uczniom pytanie, *czy wiedzą, z czego zrobione są ubrania*. Słucha odpowiedzi dzieci i je komentuje. Jeśli pojawi się odpowiedź „materiał”, Nauczyciel zadaje dodatkowe pytanie: *Z czego zrobiony jest w takim razie materiał?* Następnie prosi, aby uczniowie przyjrzeni się swoim ubraniom. Czy widzą na nich sploty? Na niektórych ubraniach sploty włókien mogą być słabo widoczne, dlatego Nauczyciel zaprasza uczniów, aby usiedli w kręgu i proponuje im ćwiczenie badawcze.

Nauczyciel kładzie przed sobą tacę ze skrawkami różnych materiałów i lupą. Następnie puszcza tacę w obieg tak, żeby każdy uczeń miał możliwość, dotknięcia, dokładnego przyjrzenia się fragmentom materiałów i swojemu ubraniu oraz porównania tkanin między sobą.

Gdy taca zatoczy krąg, uczniowie dzielą się swoimi obserwacjami, a Nauczyciel podsumowuje, mówiąc, że **ubrania zrobione są różnych materiałów, które powstają z włókien. To właśnie ich sploty można zobaczyć gołym okiem lub w przypadku cienkich włókien – przez lupę**. Następnie Nauczyciel zaprasza uczniów do zajęcia miejsc w ławkach, rozdaje **Karty Misji** i prosi, aby dzieci w **punkcie 1**, wewnątrz ilustracji z lupą narysowały splot włókien, który zaobserwowały na swoim ubraniu.

Po zakończeniu pierwszego zadania z **Karty Misji**, Nauczyciel rozdaje każdej parze uczniów siedzących w ławce po jednej koszulce z wewnętrzną metką lub odciętą metką z ubrań. Aby dowiedzieć się, z jakiego materiału uszyte jest dane ubranie, Nauczyciel prosi, żeby uczniowie postarali się odnaleźć tę informację spośród innych umieszczonych na metce. Nauczyciel podpowiada, na co zwrócić uwagę, odczytując informacje z metki. Wrazie potrzeby pomaga uczniom odnaleźć i przeczytać informacje o składzie. Następnie prosi uczniów, aby poszukali wewnętrznej metki na swoim ubraniu (np. na bluzie, swetrze lub koszulce) i spróbowali samodzielnie odczytać skład. Jeśli uczniowie nie potrafią jeszcze czytać, proszą Nauczyciela o pomoc w odczytaniu informacji na metce. Uczniowie podają nazwy materiałów, a Nauczyciel zapisuje je na tablicy.

SZKOŁY

Scenariusz nr 11

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Następnie Nauczyciel zadaje uczniom pytania:

- *Czy wszystkie ubrania mają ten sam skład?*
- *Czy jedno ubranie może być zrobione z wielu materiałów?*

Na zakończenie tej aktywności Nauczyciel podsumowuje, mówiąc, że **nasze ubrania zrobione są z różnego rodzaju materiałów: NATURALNYCH, które powstają z roślin lub sierści zwierząt (np. bawełny, wełny, lnu) oraz WYPRODUKOWANYCH CHEMICZNIE (np. poliestru, akrylu, nylonu, wiskozy), które zazwyczaj zrobione są z plastiku (lub w przypadku wiskozy z włókien drzewnych, które są przetwarzane chemicznie).**

W **punkcie 2** na **Karcie Misji** uczniowie zaznaczają na zielono materiały pochodzenia naturalnego oraz podkreślają nazwę materiału, którą odczytali ze swojej metki.

4. JAK POWSTAJĄ NASZE UBRANIA?

Potrzebne materiały:

- **pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 2:** Od produkcji do użytku – wydrukowana i pocięta na części,
- sznurek lub włóczka (ok. 5 m),
- 12 spinaczy/klamerek do prania lub spinaczy biurowych.

Podstawa programowa: I 1.1, I 2.3, VI 2.2B

Czas trwania: ok. 30 min

Cele:

- Uczeń wymienia kolejne etapy produkcji i dystrybucji odzieży.
- Uczeń wyjaśnia różnicę między linearnym a cyrkularnym modelem produkcji.

Przed zajęciami:

- Nauczyciel drukuje i tnę na części pomoc dydaktyczną nr 2: Od produkcji do użytku.
- Nauczyciel przygotowuje ok. 5 m sznurka lub włóczki oraz 12 spinaczy do prania lub biurowych.

Na początku zajęć Nauczyciel pyta uczniów, *czy wiedzą, jak powstają ubrania i jak trafiają do naszych domów*. Moderuje rozmowę, a kiedy ktoś wspomni o etapie odpowiadającym ilustracji z **pomocy dydaktycznej nr 2**, Nauczyciel wręcza mu odpowiedni obrazek, **pomijając ilustracje 11A i 11B** (wyrzucanie i recykling).

Po rozdaniu wszystkich ilustracji Nauczyciel wyciąga sznurek i spinacze. Uczniowie z obrazkami przypinają je w odpowiedniej kolejności, trzymając jednocześnie sznurek w dłoniach. W ten sposób powstaje **ciąg przyczynowo-skutkowy**. Reszta klasy

SZKOŁY

Scenariusz nr 11

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

pomaga w ustaleniu kolejności. Ilustracje są ponumerowane, co ułatwia zadanie. Gdy uczniowie są już odpowiednio ustawieni, Nauczyciel omawia kolejne etapy produkcji ubrań, zwracając uwagę na zużycie dużej ilości wody, energii i czasu. Przy ilustracji **nr 10 (używanie)** Nauczyciel pyta, *co dzieje się z ubraniem, kiedy już go nie potrzebujemy*. Jeśli ktoś odpowie, że ubranie **zostaje wyrzucone**, Nauczyciel przekazuje mu obrazek **nr 11A** (wyrzucanie) i prosi o dołączenie do reszty.

Następnie Nauczyciel prosi uczniów o zwrócenie uwagi i określenie, *w jaki sposób są ustawieni*, a gdy pojawi się odpowiedź „w linii”, Nauczyciel podchwytuje i wyjaśnia, że **właśnie ułożyli MODEL LINEARNY, czyli liniowy, w którym ubrania są produkowane, używane i wyrzucane. A do stworzenia nowych znów potrzebujemy cofnąć się do początku i zacząć od nowa cały proces produkcji, przez co marnujemy zasoby.**

Nauczyciel pyta: *Czy wszystko trzeba wyrzucać? A może da się coś z tym zrobić?* Uczniowie proponują rozwiązania: oddanie, przerobienie, ponowne wykorzystanie. Kiedy padnie hasło **recykling**, Nauczyciel zamienia obrazek **11A** na **11B (recykling)** i umieszcza go **między „używaniem” a „produkcją włókien”**. Następnie sugeruje, aby uczniowie ustawili się w **okręgu**, zamykając cykl.

Na koniec Nauczyciel tłumaczy, że **właśnie powstał MODEL CYRKULARNY, czyli kołowy, oparty o koło – w którym ubrania mogą wracać do obiegu, zamiast trafiać do śmieci. Dzięki temu oszczędzamy wodę, energię i surowce, zmniejszając ilość wyrzucanych ubrań i tym samym wydłużając ich życie.**

5. NA TROPIE DŁUGIEGO ŻYCIA UBRAŃ

Potrzebne materiały:

- **Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 3:** Ciekawostki,
- **Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 4:** Pytania,
- 3 kartki papieru, po jednej dla każdej grupy,
- długopisy, po jednym dla każdej grupy,
- **Karta Misji.**

Podstawa programowa: I 3.1, I 4.1, IV 1.7, IV 1.8, XIV 1.5

Czas trwania: ok. 30 min

Cele:

- Uczeń samodzielnie lub z pomocą Nauczyciela czyta ciekawostki na temat przemysłu tekstylnego.
- Uczeń wymienia kilka ciekawostek dotyczących przemysłu tekstylnego i jego wpływu na środowisko.
- Uczeń wymyśla, co można zrobić, aby ograniczyć zużycie i wyrzucanie tekstyliów.

SZKOŁY

Scenariusz nr 11

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Przed zajęciami:

- Nauczyciel drukuje i tnie na części **pomoc dydaktyczną nr 3 i 4**.

Na wstępie Nauczyciel wyciąga karteczki z ciekawostkami wyciętymi z **pomocy dydaktycznej nr 3** i prosi ochotników o wylosowanie i przeczytanie na głos ich treści. W razie potrzeby pomaga uczniom w odczytaniu tekstu. Po zaznajomieniu się ze wszystkimi ciekawostkami Nauczyciel pyta uczniów, *która z tych informacji ich zaskoczyła*. Uczniowie odpowiadają, a następnie Nauczyciel zadaje kolejne pytanie: *Jak myślicie, czy możemy coś zrobić, żeby wydłużyć życie naszych ubrań?*

Po usłyszeniu pozytywnej odpowiedzi Nauczyciel mówi, że aby wydłużyć życie ubrań, najlepiej kierować się zasadą 3R (redukuj, ratuj przed wyrzuceniem i recyklinguj) i krótko omawia poszczególne składowe. Następnie dzieli klasę na trzy zespoły, prosząc uczniów o odliczenie do trzech. Każdy z zespołów będzie miał za zadanie odpowiedzieć na wylosowane pytanie z **pomocy dydaktycznej nr 4**. Grupy zapisują i/lub rysują swoje odpowiedzi na kartkach. Po kilku minutach przygotowania grupy dzielą się nimi na forum klasy. W razie potrzeby Nauczyciel pomaga, posiłkując się listą podpowiedzi:

1. REDUKUJ

czyli ograniczaj – Co można zrobić, żeby kupować mniej ubrań?

- **Kupuj tylko to, czego potrzebujesz.**
- **Zastanów się**, czy aby na pewno nie masz już podobnej rzeczy w swojej szafie.
- **Kupuj mniej ubrań, ale za to lepszej jakości**, które posłużą dłużej.

2. RATUJ PRZED WYRZUCENIEM

czyli wykorzystuj ponownie – Jak można wykorzystać ponownie ubrania? Co zrobić, żeby ich nie wyrzucać?

- **Napraw** – doszyj oderwany guzik, zaszyj powstałą dziurkę, naszyj naszywkę, spróbuj usunąć plamę.
- **Przerób** – np. spodnie można skrócić i zrobić z nich szorty.
- **Dbaj o ubrania** – składaj, pierz w niskich temperaturach i wtedy kiedy to konieczne.
- **Oddaj** – do organizacji charytatywnych, second handów, znajomym lub rodzinie.
- **Sprzedaj** – na platformach internetowych czy lokalnych kiermaszach (oczywiście za zgodą i z pomocą rodziców lub opiekunów).
- **Wymień się** – z bliskimi, koleżankami/kolegami lub podczas specjalnych wydarzeń, polegających na wymianie ubrań.

SZKOŁY

Scenariusz nr 11

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

- **Wypożyczaj** – Ubrania na specjalne okazje np. występ czy bal przebierańców można wypożyczyć w wypożyczalniach strojów lub po prostu pożyczyć od kogoś znajomego.

3. RECYKLINGUJ

czyli oddaj do recyklingu – Jak można sprawić, żeby ubrania trafiły do recyklingu? Gdzie powinny trafić zniszczone, niepotrzebne ubrania?

- **Nie wyrzucaj** do odpadów zmieszanych.
- **Oddaj do PSZOK-u** (Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych) lub specjalnych kontenerów na ubrania (najbliższy punkt można sprawdzić wspólnie z rodzicami w internecie lub w specjalnych aplikacjach np. www.rzutberetem.eco).
- **Oddaj do pojemników** dostępnych w niektórych sklepach z odzieżą i obuwiem.

W młodszych klasach Nauczyciel może przeprowadzić prostszą wersję tego zadania. W takim wypadku Nauczyciel czyta podpowiedzi na głos, a uczniowie przyporządkowują je do pasującej kategorii.

W ramach podsumowania tej części uczniowie wybierają 2 pomysły spośród wymienionych, które chcieliby realizować. Swoje postanowienie zapisują lub rysują w **pkt. 3**, na **Karcie Misji**, w polach w kształcie koszulek.

Nauczyciel może także zaproponować wspólne działania. Na przykład zorganizowanie klasowej wymiany ubrań lub zbiórki ubrań, które następnie zostaną przekazane potrzebującym lub oddane do PSZOK-u.

ZADANIE DODATKOWE

6. JAK MOŻEMY DBAĆ O UBRANIA, KTÓRE MAMY?

Potrzebne materiały:

- **pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 5:** Składanie koszulki,
- koszulki – przyniesione przez uczniów lub Nauczyciela – jedna dla każdego ucznia,
- 3 zestawy kartonowych pomocy do składania koszulek (potrzebne materiały do stworzenia pomocy: kartony, nożyczki, szeroka taśma klejąca).

Podstawa programowa: III 1.10, IX 3.1

Czas trwania: ok. 15 min

SZKOŁY

Scenariusz nr 11

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Cele:

- Uczeń składa ubrania z użyciem kartonowej pomocy.
- Uczeń wie, że dbając o swoje ubrania, zwiększa szanse na dłuższe ich użytkowanie

Przed zajęciami:

- Nauczyciel przygotowuje 3 kartonowe pomoce do składania koszulek (wg instrukcji umieszczonej na **pomocy dydaktycznej nr 5**) oraz 3 wolne ławki.

W nawiązaniu do poprzedniej aktywności Nauczyciel przypomina, że **bardzo ważne w wydłużaniu życia naszych ubrań jest odpowiednie dbanie o nie. Jednym ze sposobów jest składanie ubrań.** Dalej Nauczyciel pyta uczniów, *co daje składanie ubrań*. Dzieci odpowiadają, a Nauczyciel podsumowuje, mówiąc, że **dzięki temu ubrania nie mną się, nie trzeba ich prasować, można je rzadziej prać i nie niszczą się tak szybko. I jest sprytna metoda, jak zrobić to łatwo i sprawnie.**

Następnie Nauczyciel zaprasza uczniów do wypróbowania omawianej metody i dzieli klasę na **3 grupy**. Jeśli zadanie odbywa się tego samego dnia, co wcześniejsza aktywność, zachowuje ten sam podział.

Uczniowie wyciągają przyniesione koszulki (lub otrzymują je od Nauczyciela), po czym ustawiają się w rzędach, jeden za drugim, przy wyznaczonych stanowiskach. Każda grupa otrzymuje od Nauczyciela kartonową pomoc do składania koszulek oraz instrukcję, jak prawidłowo z niej korzystać.

Po zakończonym pokazie uczestnicy kolejno rozpoczynają składanie swoich koszulek. Uczniowie, którzy ukończą zadanie, zabierają ze sobą złożoną koszulkę i siadają na swoim miejscu w ławce, czekając na pozostałych członków grupy.

Po zakończonym ćwiczeniu Nauczyciel podkreśla, że **sprawne składanie ubrań jest cenną umiejętnością w codziennym życiu, a następnie zachęca dzieci do samodzielnego doskonalenia tej czynności w domu.**

7. DRUGIE ŻYCIE KOSZULKI

Potrzebne materiały:

- **pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 6:** Torba z koszulką,
- koszulki – przyniesione przez uczniów lub Nauczyciela – jedna dla każdego ucznia,
- porządne nożyczki do cięcia materiału – dla każdego ucznia,
- linijka – dla każdego ucznia,
- komputer i rzutnik lub ekran do wyświetlania **pomocy dydaktycznej nr 6.**

SZKOŁY

Scenariusz nr 11

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Podstawa programowa: IV 1.7, V 2.3, VI 2.2A

Czas trwania: ok. 45 min

Cele:

- Uczeń wie, że zużyte/zniszczone ubranie można wykorzystać ponownie.
- Uczeń samodzielnie wykonuje torbę ze starego podkoszulka.

Po poprzednim zadaniu uczniowie zostają w ławkach ze swoimi podkoszulkami. Nauczyciel wprowadza ich w kolejne zadanie, opowiadając, że jednym ze sposobów na wykorzystanie niepotrzebnych tekstyliów jest **upcycling**. Wyjaśnia, że **upcycling polega na przerabianiu starych, zbędnych rzeczy w coś nowego i przydatnego**. Następnie zaprasza uczniów do wykonania praktycznej torby ze starych podkoszulków, które przynieśli na zajęcia. Nauczyciel upewnia się, czy oprócz T-shirtów każde dziecko ma na ławce nożyczki i linijkę niezbędne do wykonania tego zadania.

Następnie wyświetla **pomoc dydaktyczną nr 6** i wyjaśnia poszczególne kroki, prowadzące do stworzenia torby z podkoszulka. Po wykonaniu zadania ważne, aby klasa pozbyła się materiałowych ścinków w odpowiedni sposób. W tym celu Nauczyciel może zorganizować wycieczkę do najbliższego PSZOK-u lub do pojemnika na tekstylia.

8. ILE ZAOSZCZĘDZILIŚMY KILOGRAMÓW?

Potrzebne materiały:

- torby wykonane przez uczniów podczas zadania nr 7,
- waga łazienkowa.

Podstawa programowa: I 2.3, II 6.7, IV 1.7

Czas trwania: ok. 15 min

Cele:

- Uczeń przy użyciu wagi łazienkowej waży ubrania i odczytuje wynik.
- Uczeń wie, że wykorzystując ponownie zużyte/zniszczone ubranie, chroni środowisko przed wzrostem odpadów.

Po wykonaniu toreb ze zużytych/zniszczonych koszulek Nauczyciel wyciąga na środek sali wagę łazienkową i proponuje uczniom wspólne zważenie wszystkich toreb. Aby ułatwić zadanie, można do jednej torby włożyć pozostałe. Uczeń, który zgłosił się na ochotnika, odczytuje wynik pomiaru. Uczniowie dzielą się spostrzeżeniami i wnioskami. Nauczyciel poprzez poniższe pytania może naprowadzać uczniów:

Ile kilogramów ubrań udało nam się ocalić przed wyrzuceniem?

Czy taka liczba kilogramów potencjalnych śmieci to dużo, czy mało?

SZKOŁY

Scenariusz nr 11

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Następnie Nauczyciel podsumowuje i mówi, że **tworząc ze zużytych, niepotrzebnych T-shirtów torby wielorazowego użytku, uczniowie przyczynili się do cyrkularnego (kołowego) modelu oraz wydłużenia życia przyniesionych koszulek.**

9. ZAKOŃCZENIE

Potrzebne materiały:

- karta „**Kubusiowego Przyjaciela Natury**” – po jednej sztuce dla ucznia,
- **Karta Odznak.**

Podstawa programowa: I 1.2, I 3.2, V 2.1

Czas trwania: ok. 15 min

Cel:

- Podsumowanie zajęć

Nauczyciel rozdaje wydrukowane Karty „**Kubusiowego Przyjaciela Natury**” i prosi uczniów o wykonanie umieszczonego na niej zadania. Na zakończenie lekcji Nauczyciel

SZKOŁY Scenariusz nr 11

POMOC DYDAKTYCZNA DLA NAUCZYCIELA NR 1: WEZWANIE DO MISJI

Witajcie Drodzy Przyjaciele Natury!

Pewnie zastanawiacie się, dlaczego dzisiejsza misja dotyczy ubrań i co ubrania mają wspólnego z dbaniem o naturę. Otóż okazuje się, że bardzo wiele. Po pierwsze, jest ich za dużo, a gdy się już zniszczą, nie wiadomo, co z nimi zrobić. Część z nich ląduje w czarnych pojemnikach na zmieszane odpady, skąd trafiają na wysypiska śmieci lub do spalarni. Jak dobrze wiecie, to, co trafia na wysypisko śmieci, nie zostaje ponownie wykorzystane. Wyrzucone ubrania zostają na wysypisku przez wiele lat, zanim nastąpi ich rozkład. Takich śmieci produkujemy ogromne ilości! Każdego roku na całym świecie powstaje 92 miliony ton odpadów tekstylnych. Jesteście w stanie sobie to wyobrazić? Wasze zdziwienie jest zupełnie uzasadnione. **92 miliony ton to jest naprawdę bardzo dużo. Tyle samo waży 500 tysięcy płetwali błękitnych (wielorybów) - największych zwierząt świata. Wciąż trudno sobie wyobrazić, prawda? Myślę, że dorostym także.**

Dlatego chciałbym zaprosić Was do kolejnej misji, jaką są TEKSTYLIA. Spróbujemy dowiedzieć się, skąd się biorą oraz co się z nimi dzieje, kiedy zostaną już wykorzystane. Wpadnijcie ze mną na trop długiego życia ubrania. Wspólnie zastanówmy się, jak możemy uchronić je przed wyrzuceniem! Gotowi?

To działajmy!

Wasz Kubuś

SZKOŁY Scenariusz nr 11

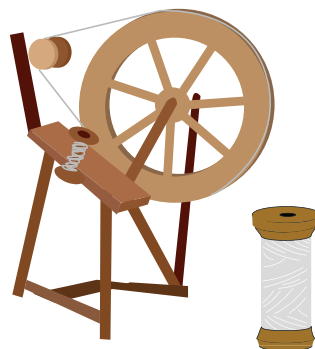
POMOC DYDAKTYCZNA DLA NAUCZYCIELA NR 2: OD PRODUKCJI DO UŻYTKU

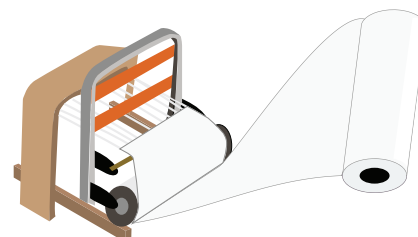
1. Uprawa roślin lub produkcja włókien

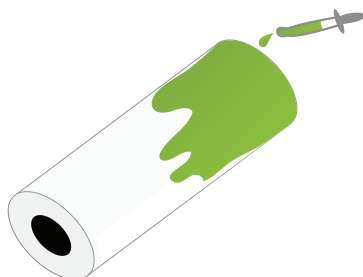
2. Wytwarzanie przędzy

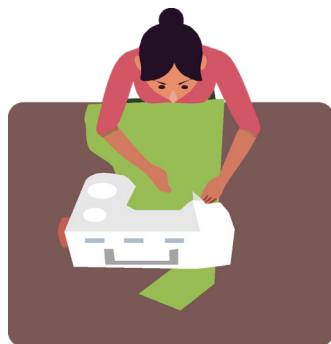
3. Tkanie lub dzianie materiału

4. Farbowanie i wykańczanie

5. Szycie ubrań

6. Pakowanie i przygotowanie do wysyłki

7. Transport z fabryki do magazynu

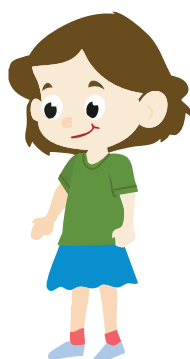
8. Transport do sklepów

9. Zakup ubrania

10. Używanie

11A. Wyrzucanie

11B. Recykling

TEKSTYLIA

Scenariusz nr 11

POMOC DYDAKTYCZNA DLA NAUCZYCIELA NR 3: CIEKAWOSTKI

Ubrania rozkładają się w przyrodzie przez różny czas – zależy to od tego, z czego są zrobione. Najdłużej rozkładają się ubrania z materiałów sztucznych, takich jak poliester. Takie ubrania mogą rozkładać się nawet ponad 200 lat! To bardzo długo – dłużej niż żyje człowiek.

Podobno ok. jedno na trzy wyprodukowane ubranie ze sklepu nie zostaje sprzedane i trafia na wysypisko. Niektóre z tych składowisk są tak duże, że widać je z kosmosu.

W krajach Unii Europejskiej jedna osoba co roku kupuje 26 kg ubrań, a wyrzuca aż 11 kg.

Nowe ubrania często wyglądają na czyste i bezpieczne, ale w rzeczywistości są pokryte różnymi substancjami jak barwniki czy środki chroniące je przed pleśnią podczas długiego transportu statkiem. Dlatego nowe ubrania należy wyprać przed pierwszym użyciem.

Coraz więcej ubrań produkuje się z materiałów sztucznych, takich jak poliester, akryl czy elastan. To tworzywa podobne do plastiku. Gdy pierzemy takie ubrania, bardzo małe, niewidoczne dla oka kawałki plastiku – zwane mikrowłóknami – odrywają się i trafiają do wody. Z wody mogą przedostać się do ryb, zwierząt a nawet do ludzi. Podobno jedno pranie może wypuścić aż 700 000 takich

Tkaniny naturalne to takie, które robi się z włókien pochodzących z przyrody – na przykład roślin, takich jak bawełna i len. Takie tkaniny są bezpieczne dla skóry, przyjemne w dotyku oraz przyjazne dla środowiska.

Producenci odzieży szukają coraz to nowych, bardziej ekologicznych materiałów, które będą mieć jak najmniejszy wpływ na zanieczyszczanie środowiska. Takim rozwiązaniem może być na przykład wykorzystanie włókien bananowca lub grzybni z grzybów. Powstałe z nich materiały są biodegradowalne – czyli rozkładają się w naturze.

1. REDUKUJ, czyli ograniczaj.

Co można zrobić, żeby kupować mniej ubrań?

2. RATUJ PRZED WYRZUCENIEM, czyli wykorzystuj ponownie.

Jak można wykorzystać ponownie ubrania?

Co zrobić, żeby ich nie wyrzucać?

3. RECYKLINGUJ, czyli oddaj do recyklingu.

Jak można sprawić, żeby ubrania trafiły do recyklingu? Gdzie powinny trafiać zniszczone, niepotrzebne ubrania?

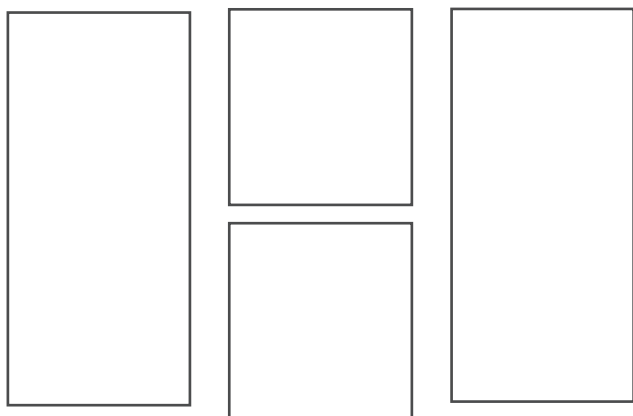
TEKSTYLIA

Scenariusz nr 11

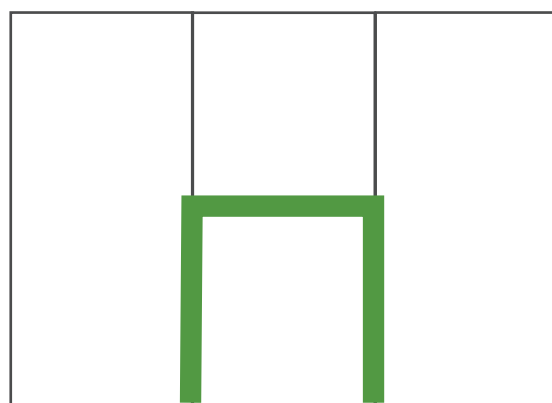
POMOC DYDAKTYCZNA NR 5 - INSTRUKCJA PRZYGOTOWANIA POMOCY DO SKŁADANIA PODKOSZULKÓW

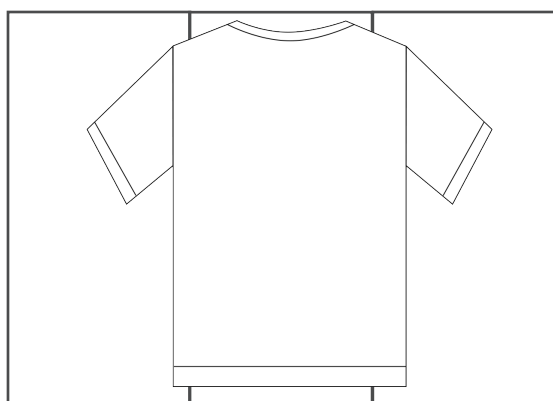
Potrzebne materiały do stworzenia pomocy: karton, nożyczki, taśma klejąca.

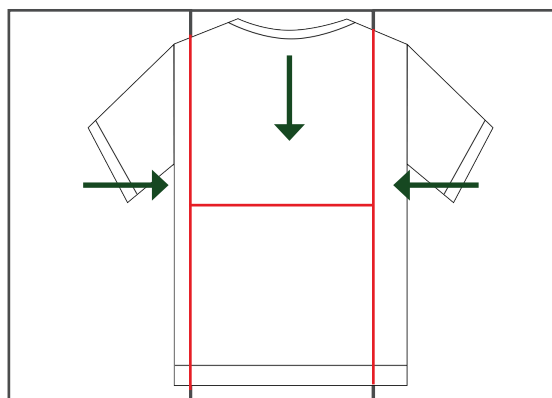
1. Wytnij z kartonu dwa prostokąty o wymiarach 20x30cm oraz dwa prostokąty o wymiarach 20x60cm

2. Szeroką taśmą sklej krawędzie prostokątów - tak jak na ilustracji

3. Połóż podkoszulek przodem do kartonu

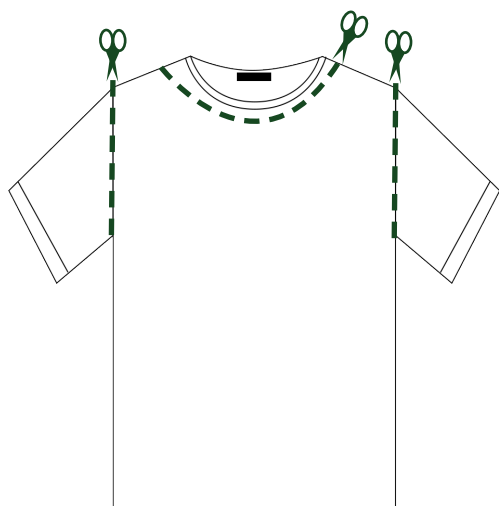
4. Zegnij do środka najpierw prawą, a potem lewą część kartonu, a na końcu od góry do dołu. Podkoszulek złożony!

TEKSTYLIA

Scenariusz nr 11

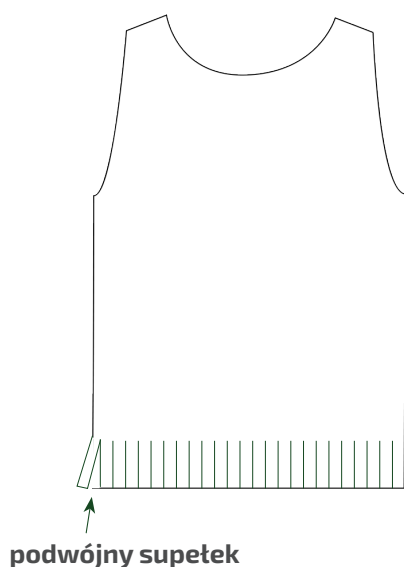
POMOC DYDAKTYCZNA NR 6 - INSTRUKCJA WYKONANIA TORBY Z PODKOSZULKA

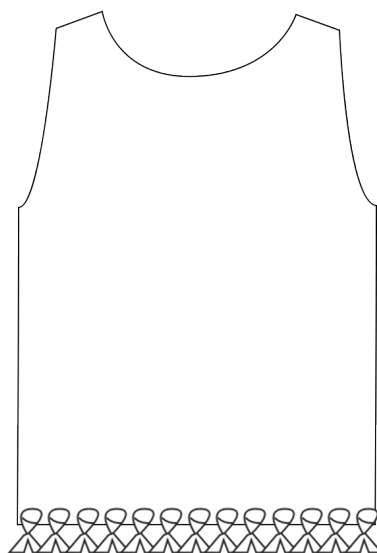
1. Połóż podkoszulek płasko na stole po czym odetnij rękawy i kołnierzyk.

2. Potnij dół podkoszulka na paski o szerokości około 2 cm oraz długości 6 cm.

3. Zwiąż każdy przedni i tylni pasek na podwójne supetki.

4. Torba gotowa.

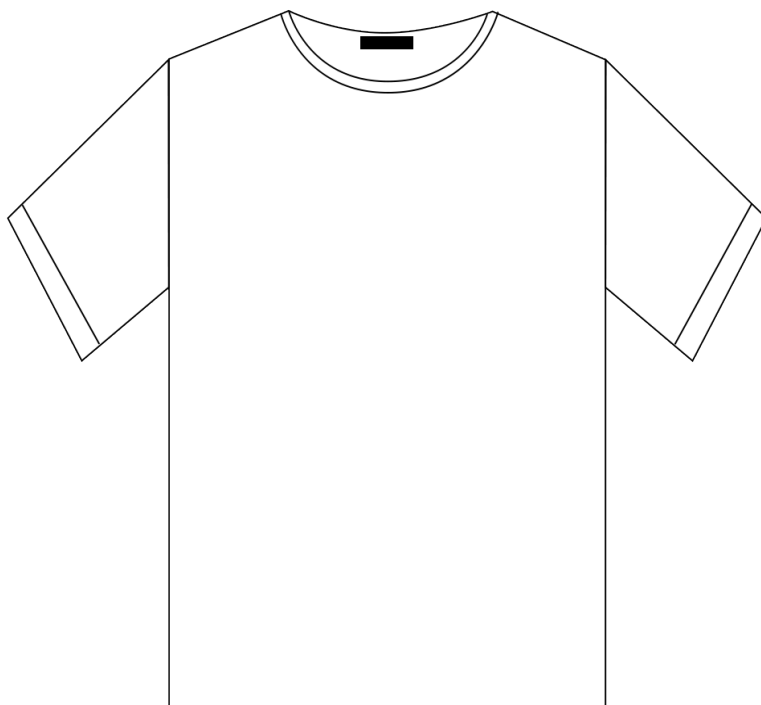
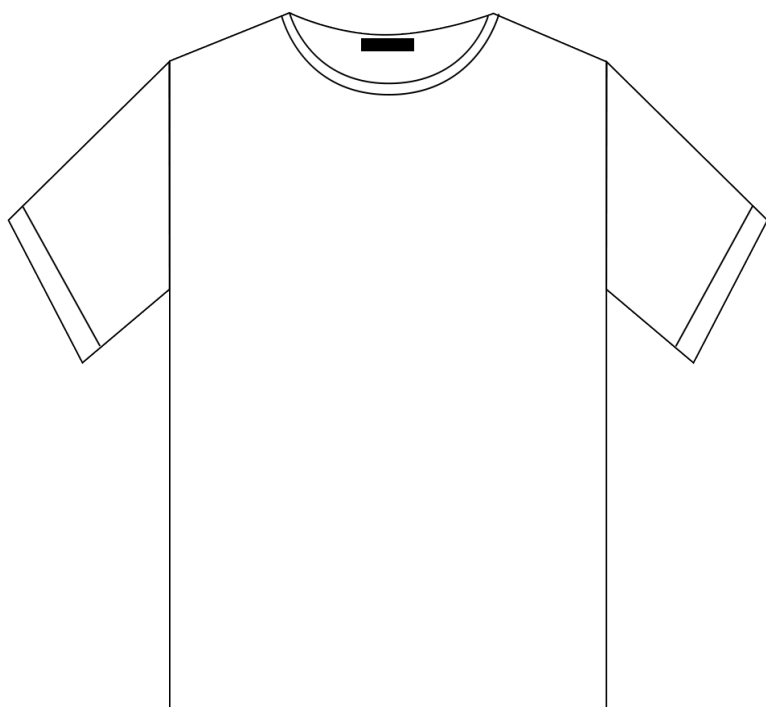
1. Ubrania składają się z włókien. Weź lupę i przyjrzyj się dokładnie materiałowi, z którego uszyte jest Twoje ubranie. Następnie narysuj splot w środku lupy.

2. Czy wiesz, z jakiego materiału składa się Twoje ubranie? Podkreśl odpowiednią nazwę, po czym zaznacz na zielono materiały pochodzenia naturalnego

- ☐ **POLIESTER**
- ☐ **BAWEŁNA**
- ☐ **AKRYL**
- ☐ **WEŁNA**
- ☐ **WISKOZA**
- ☐ **LEN**
- ☐ **LYOCELL**
- ☐ **POLIAMID**

3. Jakie 2 pomysły na wydłużenie życia ubrań chcesz zrealizować? Napisz lub narysuj swoje postanowienia.

SCENARIUSZ NR 11

MISJA TEKSTYLIA. NA TROPIE DŁUGIEGO ŻYCIA UBRAŃ

KARTA „KUBUSIOWEGO PRZYJACIELA NATURY”

Chcesz, żeby Twoje ubrania długo Ci służyły? Dbaj o nie, zwłaszcza wtedy, gdy je pierzesz! Na metkach znajdują się specjalne symbole. Pokazują one, jak prać, suszyć i prasować ubrania, żeby ich nie zniszczyć. Połącz znaczenie z odpowiednim symbolem z metki!

Nie suszyć bębnowo.

Prać ręcznie w temperaturze 30 stopni Celsjusza.

Prać w temperaturze 40 stopni Celsjusza.

Prasować w temperaturze max. 110 stopni Celsjusza.

SCENARIUSZ NR 10

KARTA ODZNAK

